

Anmälan om skolsituationen för en elev vid Järsla skola, grundskola i Nacka kommun

Beslut

Nacka kommun har följt bestämmelserna om rätt till särskilt stöd för eleven.

Det är inte visat att kränkande behandling enligt skollagen förekommit och Nacka kommun har inte heller i övrigt brutit mot bestämmelserna om skyldigheten att motverka kränkande behandling.

Det är inte visat att Nacka kommun brutit i sin skyldighet att anmäla oro för ett barn till socialnämnden.

Ärendet avslutas.

Ärendet

Skolinspektionen har den 5 november 2015 tagit emot en anmälan från föräldrarna till en elev i årskurs 4 vid Järsla skola, grundskola i Nacka kommun.

Skolinspektionen ska i sin utredning ta ställning till om Nacka kommun, som är huvudman för Järsla skola, följt bestämmelserna om elevens rätt till särskilt stöd, skyldigheten att motverka kränkande behandling samt skyldigheten att anmäla oro för ett barn till socialnämnden. Utredningen gäller höstterminen 2015. Skolinspektionen utreder inte uppgifterna om att anmälarna upplever sig vara negativt särbehandlade av skolans ledning.

Skolinspektionen har begärt in ett yttrande från huvudmannen och anmälarna har getts möjlighet att lämna synpunkter på detta. Ytterligare dokumentation har lämnats in i ärendet. Nacka kommuns diarienummer i ärendet är KFKS 2015/805-611.

Anmälarna har uppgett bland annat följande

Uppgifter om särskilt stöd

Skolan har svårigheter att ge eleven stimulans i undervisningssituationen. Enligt uppgift från skolan har eleven svårt att bli färdig med uppgifter och utför sällan lektionsarbete. Skolan har konstaterat att eleven ligger på en mycket hög kunskapsnivå i förhållande till sin ålder vad gäller vissa förmågor, och eleven uppger ofta att hen är uttråkad av undervisningen i skolan. Skolan klarar inte av att ge eleven undervisning

och utmaningar som gör att hen upplever att hen lär sig något. Anmälarna får ingen uppfattning om omfattningen eller karaktären av det stöd som erbjudits eleven, eller när detta stöd har justerats.

Skolan har uppgett att lärarna direkt såg att eleven behövde stöd i det sociala samspelet, men det har inte kommunicerats med anmälarna. Vid det första utvecklings-samtalet sades endast att eleven mest lekte för sig själv på rasterna. Skolan har även uppgett att eleven gjort ett WISC-test och att det visat på svagt arbetsminne. Skolan utelämnar här att eleven är särbegåvad och att det krävs speciell undervisning. Den handlingsplan som tagits fram för elevens skolgång fokuserar alldeles för lite på att anpassa undervisningen till att eleven är särbegåvad. De har inte fått någon möjlighet att diskutera skolans pedagogiska ansvar och elevens undervisning och lektionsinnehåll med skolan.

Uppgifter om kränkande behandling

Eleven har vid enstaka tillfällen utsatts för kränkande behandling av andra elever på skolan. Vid ett tillfälle ska eleven med anledning av en tidigare händelse ha blivit hotad av en annan elev som hen inte visste vem det var. Skolan meddelade att de tagit itu med konflikten genom att prata med eleverna. Eleven har därefter vid ett tillfälle hamnat i konflikt med samma elev som ska ha hotat hen. Den andra eleven har då sagt glåpord åt eleven. På raster har eleven varit utåtagerande och utsatt ett annat barn för våld men också själv blivit utsatt för våld och mobbning. Under en rast satt eleven ner då en annan elev satte sig med hela sin kropp över eleven, samtidigt som en annan elev skrek otrevliga saker och fäktade och slogs med en pinne. Eleven blev arg och sprang efter den andra eleven och försvarade sig.

Skolan har uppgett att eleven har varit inblandad i flera kränkningar av andra elever, men de har endast fått information om ett tillfälle. Skolan har inte kunnat återge i detalj vad som faktiskt hänt. Anmälarna upplever att eleven särskiljs från olika undervisningsgrupper på skolan på daglig basis utan anledning. Skolans rektor verkar vilja smutskasta och demonisera eleven.

Uppgifter om orosanmälan till socialnämnden

Skolan har gjort en orosanmälan till socialnämnden som innehåller felaktigheter.

Nacka kommun har uppgett bland annat följande

Uppgifter om särskilt stöd

Eleven började i Järla skola höstterminen 2015. Lärarna såg direkt att eleven behövde stöd i det sociala samspelet och anpassningar gjordes. Skolan fick information av elevens tidigare lärare på ett överlämningsmöte i början av terminen. Det framkom att eleven hade svagt arbetsminne och att WISC-test utförts med rekommendation om vidareutredning, vilket vårdnadshavarna nekat. Det framkom inte någon oro över uppnående av kunskapskrav. Skolan kallade till elevvårdskonferens (EVK) tidigt under höstterminen 2015.

Eleven har fått anpassningar från terminsstart som har justerats vid uppföljningar och när nya behov har uppkommit. Eleven är särbegåvad och WISC-testet indikerar andra svårigheter. Vid möte med vårdnadshavarna 1 december 2015 fick skolan information om att de ändrat sig och hade för avsikt att göra en vidareutredning. Elevens behov har utretts och utvärderats under höstterminen 2015. Eleven behöver mycket stöd gällande skolarbetet, hans stora koncentrationssvårigheter och svårigheter i det sociala samspillet. Elevens mentor och lärare har skrivit handlingsplan i alla ämnen, som redovisades för vårdnadshavarna på EVK den 1 december 2015 men togs fram redan i oktober och har arbetats med och kommunicerats till vårdnadshavarna via telefon innan EVK. Ett åtgärdsprogram har utarbetats eftersom eleven trots individuell anpassning och innehåll från avancerade kurser inte når kunskapskraven. En resursperson har anställts för att arbeta med eleven under stora delar av skoldagen, både i klassrummet och på raster. Skolan har avstämning med vårdnadshavarna veckovis.

Uppgifter om kränkande behandling

Huvudmannen anser att uppgifterna inte stämmer gällande att eleven särskiljs under skoldagen och att det skulle vara kränkande.

Gällande den händelse då eleven ska ha blivit hotad talade två personer ur trygghets-teamet med eleverna om händelsen dagen efter det inträffade, så snart skolan fått information om detta. Eleverna redogjorde för händelsen och det framkom två olika versioner. Ord står mot ord och ingen annan som trygghetsteamet har pratat med har hört eleven uttrycka ett hot men det är troligt att ett hot har uttryckts. Efter samtalet var eleverna sams. Vid den andra händelsen har båda eleverna sagt glåpord åt varandra. Händelsen skedde på bollplanen på väg till idrottssalen. Vårdnadshavare kontaktade skolan och berättade om händelsen. Två personer ur trygghetsteamet pratade med eleverna som erkände att de sagt glåpord åt varandra. Eleverna bad varandra om ursäkt och var sedan sams. Eleven har under några raster i början av terminen varit med i sammanhang som lett till att bråk uppstått. Alla situationer har fångats upp och retts ut. En incident inträffade under en matrast. Då biträdande rektor kom ut såg hon att en annan elev sprang iväg från eleven. Biträdande rektor stannade eleven, som var väldigt upprörd och hade sparkat resurspersonen. Två representanter från trygghetsteamet talade med alla och fick samma version. Vårdnadshavare ringdes och informerades om händelsen. Eleverna var efter samtalen sams. Utöver detta finns inga signaler på kränkande behandling.

Vid den händelse som inträffade på bollplanen kontaktade vårdnadshavarna skolan och berättade om händelsen, men personal informerades inte rektorn. Vid de andra händelserna har rektor informerats. Rektorn har utrett alla händelser och anmält händelserna till huvudmannen i nära anslutning till att de inträffat. Vid alla händelser har det i grunden varit händelser då andra elever varit kränkta av eleven. Huvudmannen uppfattar det som att eleven har känt sig kränkt.

Redan från terminsstart fanns en ökad bemanning av rastvärdar på raster för att stötta eleven, samt anpassningar i skolarbetet. Direkt efter den första incidenten anställdes en resursperson som är tillsammans med eleven både under lektioner och raster. Med

hjälp av vuxenstödet fungerar elevens sociala samspel och det har inte förekommit några incidenter sedan i oktober 2015. Resurspersonen utvärderas varannan vecka på elevhälsoteammöten. Elevens lärare stämmer av regelbundet och eleven ger intryck av att trivas i skolan.

Uppgifter om orosanmälan till socialnämnden

Det finns även en oro över hemsituationen och en orosanmälan har gjorts till socialnämnden.

Motivering till beslutet

Elevs rätt till särskilt stöd

Rättsliga utgångspunkter

Av 3 kap. 3, 5a och 8 §§ skollagen framgår bland annat följande. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En elev kan även få stöd i form av extra anpassningar om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga, ska detta anmälas till rektorn som ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. I det fall en sådan utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Skolverket har utarbetat allmänna råd (SKOLFS 2014:40) med kommentarer för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Skolinspektionens bedömning

Det Skolinspektionen ska ta ställning till i denna del av ärendet är om skolan har utrett elevens behov av särskilt stöd samt vidtagit åtgärder som kontinuerligt följs upp och utvärderats för att försöka tillgodose stödbehovet. Skolinspektionen har även granskat det åtgärdsprogram som utarbetats i samband med utredningen. Skolinspektionen kan dock inte ta ställning till vilka särskilda stödåtgärder en skola ska vidta för att tillgodose en elevs stödbehov eller vilka resurser som ska avsättas för detta.

Kännedom, extra anpassningar och utredning

Av utredningen i ärendet framgår att eleven är i behov av särskilt stöd. Eleven började i Järla skola höstterminen 2015. Skolan fick vid överlämningsmöte kännedom om elevens behov av stöd och såg att eleven behövde stöd i det sociala samspelet. Skolan satte in extra anpassningar från terminsstart och har fortsatt att kartlägga elevens stödbehov. Skolan har utrett elevens behov under höstterminen 2015 och beslutat om särskilt stöd då eleven trots extra anpassningar inte nått kunskapskraven. Skolan har därefter fortsatt att arbeta med att ge eleven särskilt stöd. Det framgår att skolan önskat en vidareutredning för att ytterligare kunna tillgodose elevens behov av stöd samt att vårdnadshavarna gått med på det. Kravet på att utreda elevens behov av särskilt stöd får därmed anses vara tillgodosett.

Åtgärder, uppföljning och utvärdering

Av det åtgärdsprogram som utarbetats för eleven framgår att skolan har satt in diverse åtgärder. Eleven har bland annat korta arbetspass, en resursperson med sig stora delar av dagen samt regelbunden kontakt med skolpsykolog. En handlingsplan har utarbetats som anger hur eleven ska arbeta i alla ämnen.

De stödåtgärder som en skola vidtar för en elev ska följas upp och utvärderas, detta i syfte att försäkra sig om att stödarbetet fungerar tillfredsställande. Uppföljning innebär att varje person som ansvarar för en åtgärd ser till att det som är bestämt verkligen genomförs, medan en utvärdering är en helhetsbedömning av hur målen uppnåtts och hur åtgärderna fungerat.

Av utredningen i ärendet framgår att de vidtagna åtgärderna har följts upp och utvärderats vid flera elevvårdskonferenser under höstterminen 2015, samt att skolan har avstämning med vårdnadshavarna veckovis. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att skolan har följt upp och utvärderat vidtagna stödåtgärder.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionen har även granskat det åtgärdsprogram som lämnats in för eleven. Av åtgärdsprogrammet framgår tydligt elevens behov av särskilt stöd med skolarbetet och i det sociala samspelet. Eleven har exempelvis behov av hjälp med strukturen och behov av att arbeta korta arbetspass och regelbunden feedback för att inte avbryta arbetet. Vidare framgår av åtgärdsprogrammet vilka åtgärder som ska vidtas för att tillgodose dessa behov. Skolinspektionen konstaterar att datum för uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammet inte anges. Skolinspektionen vill här framhålla vikten av att det ska framgå när uppföljning och utvärdering av åtgärder ska ske. Av övrig utredning i ärendet framgår dock att de vidtagna åtgärderna kontinuerligt följts upp och utvärderats under elevvårdskonferenser och avstämningar under höstterminen 2015. Skolinspektionen finner mot denna bakgrund att Järla skola har följt bestämmelserna om utarbetande av åtgärdsprogram.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen finner mot bakgrund av ovanstående att Nacka kommun, såsom huvudman för Järla skola, har följt bestämmelserna om elevs rätt till särskilt stöd.

Skolans skyldighet att motverka kränkande behandling

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 6 kap. 3 § skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker en elevs värdighet.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolverket har utarbetat allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Det Skolinspektionen ska ta ställning till i denna del är om eleven varit utsatt för kränkande behandling och om skolan, när den fått kännedom om att eleven upplevt sig utsatt för kränkande behandling, har utrett omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna samt i förekommande fall vidtagit skäliga åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Skolinspektionen ska även pröva om anmälningsskyldigheten har iakttagits.

Kränkande behandling

Anmälarna har uppgett att eleven vid enstaka tillfällen har blivit utsatt för kränkande behandling av andra elever. Kränkningarna ska bland annat ha bestått i att andra elever ska ha sagt kränkande saker och utsatt eleven för kränkande behandling under raster. Huvudmannen har uppgett att den uppfattar det som att eleven har känt sig kränkt, men att de svårigheter som eleven har i det sociala samspelet gör att det är svårt att uppfatta det på något annat sätt än att eleven istället kränkt andra elever.

Skolinspektionen ifrågasätter inte elevens känsla av utsatthet vid de i anmälan beskrivna händelserna, men mot bakgrund av de redogörelser och omständigheter som framkommit i ärendet finner Skolinspektionen att det inte är visat att eleven blivit utsatt för kränkande behandling i skollagens mening. Detta oaktat huvudmannens uppgift om att det i grunden varit händelser då andra elever varit kränkta av eleven.

Kännedom, utredning och åtgärder

Huvudmannen har uppgett att den fått kännedom om händelsen om ett hot dagen efter att den inträffade. Efter den händelse som inträffade vid bollplanen på väg till idrottssalen kontaktade vårdnadshavare skolan och berättade om händelsen. Vid den händelse som inträffade under en matrast var biträdande rektor närvarande.

Av utredningen i ärendet framgår att två representanter från skolans trygghetsteam i samband med samtliga händelser talat med de inblandade eleverna. Vid de två första händelserna har två olika versioner kommit fram och ord har stått mot ord. Vid den tredje händelsen har rektor fått samma version av alla inblandade. Efter samtliga händelser har eleverna varit sams. Skolan har utökat bemanningen av rastvärdar på raster samt anställt en resursperson som är tillsammans med eleven under lektioner och raster. Huvudmannen har uppgett att det inte har inträffat några incidenter efter oktober 2015. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet finner Skolinspektionen att huvudmannen har följt sina skyldigheter att utreda och vidta skäliga åtgärder med anledning av uppgifter om kränkande behandling.

Anmälningsskyldigheten

Av utredningen i ärendet framgår vidare att skolan har fått kännedom om händelserna i anslutning till att de inträffat samt att rektor omgående anmält händelserna till huvudmannen. Skolinspektionen finner mot denna bakgrund att skolan har följt skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektor respektive huvudman.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen finner mot bakgrund av ovanstående att Nacka kommun, såsom huvudman för Järla skola, har följt bestämmelserna om skyldigheten att motverka kränkande behandling.

Skolpersonalens skyldighet att anmäla oro för ett barn till socialnämnden

Rättsliga utgångspunkter

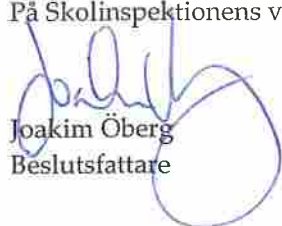
I 29 kap. 13 § skollagen hänvisas det till 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen har skolpersonal en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Skolinspektionens bedömning

Frågan om när en anmälan till socialnämnden ska göras är en professionell bedömning som skolpersonalen måste göra från fall till fall. Vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa ska en anmälan göras. Den som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa utan att anmäla detta till socialnämnden brister i sin anmälningsskyldighet.

I detta ärende har skolpersonalen gjort en anmälan till socialnämnden. Det är därför inte visat att Nacka kommun brustit i sin skyldighet att anmäla oro för ett barn till socialnämnden. Det ankommer inte på Skolinspektionen att bedöma om skolpersonalen lämnade korrekta uppgifter i anmälan.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Öberg
Beslutsfattare

Isa Lund
Föredragande

Kopia till
Anmälarna
Rektorn vid Järla skola